

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט"ז סיון תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין כ' | דף הכולל: גיטין כז.
דף היומי בהלכה: מסימן קל"ט סעיף ד' עד סעיף ו'.
מוסר: שמירת הלשון - 'ועתה נבוא' עד 'עוד ידוע'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. אהבת ה' פרק ו סוף פרק ו

**ויהי היום, הגיע לירושלים מכתב מראשי
קהילה זו, בתלונה חריפה, למה רימיתם אותנו,
המינוי של רב זה הוא מקח טעות. ולמה?**

משיחותיו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל על תלמידי חכמים ועמי ארצות

אולם, ראשי קהילה זו היו עמי הארץ כאלו שלא היה להם מושג באיכות לימוד תורה, ויהי היום, הגיע לירושלים מכתב מראשי קהילה זו, בתלונה חריפה, למה רימיתם אותנו, המינוי של רב זה הוא מקח טעות. ולמה? כי, אנו ביקשנו רב כזה שכבר יודע הכל, והנה שמנו לב שאצל רב זה (ר' שלמה נתן) האורות דולקים בביתו גם לאחר חצות לילה, ועשינו מעקב לראות, במה הוא עוסק בשעה מאוחרת כ"כ, (כי לא רצינו לחשוך שיש שם משחקי קלפים ח"ו), ובסוף התברר לנו שהוא יושב ע"י השולחן מול ערימה של ספרים רבים, וגם כותב שם בתוך מחברות אשר מכל זה הוברר לנו שעדיין לא סיים את חוק לימודיו, שהרי הוא עוסק בלימוד וכתובת מבחנים, כי אם זה נכון שכבר למד כל מה שצריך, למה הוא מחפש בספרי הלימוד?...

ולכן הם מחליטים לפטר את הרב!... אך - כמובן, מסכנים אלו ראשי הקהל, דלים ומדולדלים מכל מושג מה זה שקידה בתורה, הם מדמים הגברת לשפחותיה, ומודדים במהלך מחשבה של חולין. כי לא כשאר חכמות היא חכמת התורה, וחכמת המוסר ויר"ש.

סיפור זה הוא בניגוד, למעשה הפוך, שאירע בעיירה אחת קטנה בפולין או בליטא, שג"כ החליטו לפטר את הרב. אך הסיבה שם היתה, בגלל שעברו כמה פעמים ע"י חלון ביתו בחצות לילה, ואפי' קצת לפני חצות, והי' שם חושך, והרי זה סימן שאינו מתמיד

מדוע חכמי התורה נקראים בדברי חז"ל בכינוי "תלמידי חכם", או: "תלמידי חכמים", הרי מדובר באנשים מבוגרים או קשישים, שעברו כבר את גיל ההתלמדות. אלא - כל מי חייו ירגיש את עצמו בבחינת תלמיד. בשאיפה ללמוד עוד ועוד.

וזהו מאמר בן זומא בפרקי אבות ד', איזהו חכם? - הלומד מכל אדם. רק מי שעדיין ממשיך ללמוד, כי יודע הוא חסרונו כמה שכבר למד - הרי יש עוד הרבה והרבה להוסיף לימודים, ודרגות בתורה, ובמוסר, וביר"ש.

השקפה זו, אינה קיימת אצל העוסקים בלימוד חכמות חיצוניות, אצלם העמל הוא רק מתי שהתלמיד מתכוון לקראת הבחינות. ואם נבחן והצלח, והוא כבר באמת יודע את כל מה שדרשו ממנו, כגון בהנדסה, או במתמטיקה וכדומה, הרי כבר סיים חוק לימודיו, ואינו ממשיך להיקרא בשם תלמיד, כי הוא כבר גמר הכל.

מעשה בר' שלמה נתן קוטלר שהתמנה לרב בחו"ל

ומספרים, שפעם אחת שלחו מאמריקה, מקהילה אחת, בקשה לירושלים, שישלחו אליהם רב גדול בתורה, שיודע הרבה ויוכל לענות על כל שאלה שישאלוהו. ואז שלחו להם אחד מבחירי האברכים בשיבת "עץ חיים" גאון גדול ובקי נפלא, ה"ה הרב שלמה נתן קוטלר, ואמנם הגיע לאמריקה, והתחיל בתפקידו.

בס' איוב (כח כח): "הן יראת ד' היא חכמה". ואם כך הדבר, בודאי יש להתמקד ביותר, בקנין ערך יקר זה, דהיינו יר"ש.

הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים

ואיך קונים יראת שמים? כבר אמרו חז"ל (ברכות לג ע"ב): "הכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים". כל דבר ה' מביא על האדם, עניות או עשירות, בריאות או להיפך, אך יראת שמים הוא הדבר שתלוי רק בנו, וה' רוצה שזה יעשה רק בכחנו. ולכן על כל צרה שלא תבוא אפשר לומר: "ה' יעזור", או "זה לא נורא", בטחו בה', ובו', אבל לגבי יראת שמים, ח"ו מלומר ד' יעזור, ואני לא צריך כ"כ להתאמץ. כי זה ענין אבסולוטי שלי בעצמי, ואם זה שייך לי, אז אין להתרשל רק להרעיש את עצמו, למלא כל חדרי לבי בריכוז המאמץ לרכוש יראת שמים. (מתוך העלון והספר 'גאון יעקב' סיון ע"ט)

כראוי בלימוד התורה. אך הם לא ידעו את הסיבה האמיתית, שהרב כ"כ עני, שאין בביתו כסף עבור נרות להאיר, והוא לומד בע"פ בחושך.

וכל זה אמר שלמה המלך בחכמתו (משלי כ"ב) "חנוך לנער ע"פ דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה" ופירושו חכמי המוסר, שסוף הפסוק הוא הדרכה אל מה שיש לחנך נער, את הצעיר, בשנות ילדותו ונערו.

ואמר שיש לחנכו כך, כדי שגם כי יזקין לא יפסיק מלעסוק בחינוך עצמו, ובעבודה על עצמו, להשתלם עוד ועוד מדרגה לדרגה. ופירוש הביטוי "לא יסור ממנה" – הוא הכוונה לא יסור מלעסוק גם בזקנותו בעבודת החינוך.

ונסביר הדבר בתוספת העמקה. הרי כתוב (תהלים קיא, י) "ראשית חכמה יראת ד'", כלומר, שהחכמה הזאת, דהיינו יראת שמים, היא הראשית והמובחרת מכל החכמות שבעולם, וכן כתוב

הנצי"ב מוואלוז'ין זצ"ל, כותב לשון נוראה ומבהילה: "כל הברכות שבעולם נכללות במילות הקצרות שבברכת כהנים, ואין מה להוסיף עליהן!"

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על הברכות שאין לנו כמעט שום השגה אמיתית מה הם עושים ופועלים עבורנו

ולהיטיב עימהם כדי שיבואו לברך מתוך אהבה ושמחה. את החיבה ששמר הרב גוסטמאן לכהנים, כנראה למד גם מהנהגת גאון הדור, מרן רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, באשר זכה להימנות בין אנשי אמונו ומקורביו הגדולים. הגאון רבי שמחה הכהן קפלן זצ"ל, רבה של צפת, היה רגיל בבחרותו לאחר בר המצוה להתפלל בבית מדרשו של רבי חיים עוזר, שם היה הוא הכהן היחיד. כאשר היה מסיים את ברכתו היה רבי חיים עוזר מחבקו ומנשקו, ואומר לו בחיבה: "קיבלת את המנדט לברך את יהודי וילנא בברכת כהן". גם בחג הסוכות הראה לו רבי חיים עוזר הוקרה וחביבות יתירה, והושיבו בראש השולחן באושפיזין דאברהם אבינו, למרות היותו הצעיר מבין המסובים. הרב גוסטמאן תיאר פעם באוזני, כי בצעירותו כשנמנה על תלמידי ישיבת 'שער התורה' גרודנא בליטא, זכה להתברך בברכת כהנים מפי מורו ורבו מרן הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל ברגלים. "חרוט בזכרוני", אמר לי הרב גוסטמאן, "אותם רגעים בהם היה עולה רבי שמעון לדוכן. רבים מתלמידי הישיבה התקבצו סביבו, ועמדו לפניו בכובד ראש ויראת הכבוד בכל מהלך הברכה, וכאשר ירד מהדוכן היה פחד להביט בזיו דיוקנו. פניו בערו כלפידים ונדמו כפני מלאך אלוקים ממש, ניכרה עליהם בחוש השראת השכינה!" חרוט בזכרוני מראיהם של הגאונים הצדיקים רבי משה

חז"ל אומרים בתלמוד ירושלמי (סוטה ט, יד): "רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהושע מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה, ולא ירד טל לברכה, וניטל טעם הפירות. רבי יוסי אומר אף ניטל שומן הפירות... אמר רבי זעירא ראשונה ראשונה מתקיימת. מי מבטל? רבי אבין בשם רבי אחא אמר ברכת כהנים מבטלת".

שלושה הפסוקים הללו של ברכת כהנים הם עוצמתיים לאין ערוך ושיעור, עמוקים ורחבים מיני ים, ואין לנו כמעט שום השגה אמיתית מה הם עושים ופועלים עבורנו, ומה יש לנו בזכותם. הנצי"ב מוואלוז'ין זצ"ל, (ספרי, פרשת נשא, בפתחה לברכת כהנים) כותב לשון נוראה ומבהילה: "כל הברכות שבעולם נכללות במילות הקצרות שבברכת כהנים, ואין מה להוסיף עליהן!".

לאחר נישואיי כשעברתי להתגורר בירושלים עיר הקודש, זכיתי להסתופף בצילו של מורי ורבי הגאון רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל, ראש ישיבת 'נצח ישראל' ריימלעס. דמות פלאים של גאונות מרקיעה שחקים, בקיאות מופלאה בכל מכמני התורה, התמדה ושקדנות מאין כמותה, ועובדת השם בסילודין.

הוא היה מקפיד על מצות ברכת כהנים עד מאד, והיה ניכר עליו כי זה בנפשו. תמיד הוא הידר שיהיו בישיבה לכל הפחות שני כהנים שיברכו, ובימי הדין הידר שיהיו לא פחות מעשרה כהנים. הוא טרח ויגע רבות לחַזר אחר הכהנים, לקרבם, להאיר להם פנים

השתתפו כהנים במנין בו הם התפללו, היו מסוגלים להיטלטל גם לשכונות מרוחקות יותר, דבר שבא על חשבון זמנם וכוחם, העיקר שלא להפסיד ברכת כהנים מפי שתי כהנים.
(מתוך אוצרותיהם אמלא)

אהרן שטרן זצ"ל, משגיח ישיבת קמניץ, ורבי **משה יוסף מילצקי** זצ"ל, אב"ד בירושלים, שהיו ממש נלהבים מברכת כהנים. הם כיתתו רגליים מ'שטיבל' אחד למשנהו בשביל לחזור אחר ברכת כהנים, להרויח את הברכה המופלאה הזאת שוב ושוב. כאשר לא

המורה שמעה את הדברים ולבה התפלץ. הבת כלל אינה יודעת שיש בכך בעיה הלכתית, וסיפרה את שסיפרה מתוך שמחה וגאווה

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על "השאלה שעולה עד כסא הכבוד"

"את רוצה לשמוע, המורה, מה אני עושה?" - המשיכה הבת בגאווה גלויה, "אני נכנסת לשרותים, עם הברכון בכיסי, ומברכת שם את ברכת המזון בכוונה גדולה!!!"
המורה שמעה את הדברים ולבה התפלץ. הבת כלל אינה יודעת שיש בכך בעיה הלכתית, וסיפרה את שסיפרה מתוך שמחה וגאווה, כדי להוכיח למורה עד כמה היא משתדלת ומתאמצת בשמירת המצוות.

המורה לא ידעה מה לומר וכיצד להגיב. שהרי אם תאמר לבת שאסור לעשות כך, היא עלולה להוריד ממנה את החשק והשמחה לקיום מצוות; ואולי כדאי לומר לה שתברך לא בשרותים, אלא באמבטיה, שדינה לכאורה יותר קל.
"השאלה הזו עולה עד כסא הכבוד", המלצתי בדברי פתיחת לתשובה.

ולעצם הענין: ברור שהמורה צריכה לומר לתלמידתה שאסור לברך בשרותים, ומה גם שעדיף כבר לברך באמבטיה, כיון שהאמבטיות בימינו הן בדרגת איסור קלה יותר, מאחר והן מוחזקות בדרך כלל בנקיון ובהגיגה רבה.

אמנם ודאי שהאמבטיה אינה פתרון, ויש לומר לילדה שלא תברך לא בשרותים ולא באמבטיה אלא תברך 'ברכה מקוצרת', כמו שמובא בשו"ע או"ח (סימן קפז הלכה א), שאם אמר במקום ברכת הזן - "ברוך רחמנא מלכא מאריה דהאי פתא", יצא.

ובמשנה ברורה שם (ס"ק ד) נאמר, שאף שנוסח זה "הוא דוקא בדיעבד, אבל לכתחילה לכו"ע אין לשנות כלל מנוסח הברכה שתקנו לנו חכמים וכו', משמע באחרונים דילדים קטנים נוכל לחנכם לכתחילה בנוסח זה מברכת הזן, וכן מעט מעט מכל ברכה עד שידעו לברך כל הברכה כתיקונה". ואם כן במקרה שלנו יכולה הילדה לומר את ברכת הזן בנוסח זה.

(מתוך הגדה של פסח' חישוקי חמד)

הגיעה לפני שאלה, מדובר היה במשפחה בה האבא התקדם יפה מאד בהתקרבותו לשמירת מצוות, ואף העביר את בתו ללמוד בבית ספר תורני, אבל ככל שהאבא התקדם, כך הלכה אשתו אחורנית, ולא רצתה לשמוע כלל על יהדות ומצוות.

בשלב מסויים הגיעו ההורים לגירושין, כיון שהילדה היתה בגדר 'קטינה'. זכותה של האמא להחזיקה אצלה, אבל העסקנים הצליחו להגיע אותה להבנה שתסכים לכך שהבת תמשיך ללמוד במוסד התורני שבו היא לומדת.

ההסדר פעל היטב כמה חדשים, אבל בשלב מסויים הודיעה האמא שהיא מוכנה להמשיך את ההסכם בתנאי שהבת תקיים את המצוות רק בבית הספר... "כשהיא מגיעה הביתה", אמרה האם, "אינני רוצה לראות אותה עוסקת בקיום מצוות".

האם התבטאה בארסיות ואמרה שמצידה שתגמור הבת את כל המצוות היומיות שלה בבית הספר, ואם נשאר לה עדיין מצוות, שתקיים אותן מחר... רק לא בבית...
כעבור שבועיים נגשה התלמידה למורתה בבית הספר, ואמרה לה - בגאווה בלתי מוסתרת - "אל תחשבי שאני מצייתת לאמא שלי; אני ממשיכה לשמור מצוות גם בבית, ומנסה עד כמה שאפשר להסתיר את קיומן מאמי, והשם יתברך עוזר לי בכך!"

הבת סיפרה למורה, שבעת שהיא ניגשת לאוכל, לדוגמא, היא מקיימת את מצוות נטילת ידיים בערמומיות, ועושה עצמה כאילו היא רק רוחצת את הידיים מפני הלכלוך שעליהן; את ברכת 'על נטילת ידיים' היא זוכרת בעל פה, ומברכת אותה בלחש ובמהירות, כדי שאמא לא תראה,

"אבל כשאני מגיעה לברכת המזון יש לי בעיה", מספרת הבת. "כיון שאינני זוכרת את הברכה בעל פה, והנני זקוקה לברכון, הרי אמא של תראה אותי מברכת, ואז לא יהיה לי טוב...".

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בדקנו ודירגנו מהו הדג שיתרום הכי הרבה לבריאותכם ועד לזה שיעשה את זה קצת פחות טוב - ולמה הסלמון בכלל לא נכנס לרשימה?

כל מה שכדאי לדעת על הדגים

ברמונדי - היתרון של הברמונדי הוא תכולה נמוכה יחסית של קלוריות - רק 124 ל-100 גרם. הוא דל בשומן, רק 5.9% שמתוכם שומן רווי נמוך במיוחד - 1.7 גרם ל-100 גרם. כמות האומגה 3 בו היא בינונית - 450 מ"ג ל-100 גרם, כלומר 900 מ"ג במנה.

אמנון - האמנון מכיל מעט קלוריות יחסית, 127 קלוריות ל-100 גרם, וכמות נאה של חלבון - 40 גרם במנת דג של 200 גרם. כמות השומן בו נמוכה וכמות השומן הרווי נמוכה עוד יותר 1.2 גרם ל-100 גרם.

מוסר - דל קלוריות - רק 100 קלוריות ל-100 גרם, ומכיל 40 גרם חלבון למנה של 200 גרם. כמות האומגה 3 בו נמוכה יחסית - רק 480 מ"ג למנה, אבל כמות הוויטמין B12 במנה מספקת את כל כמות הוויטמין המומלצת ליום.

קרפיון - הדג שממנו מכינים בחגים היהודיים את מנת הדגל הג'עפילטע פיש', הוא אותו קרפיון שממנו הכינה סבתא את המתכון. התזונה שקרפיון מקבל כיום מכינה יותר חלבון. הוא מכיל כמות נמוכה יחסית של אומגה 3, אבל מספק את כמות ה-12B המומלצת ליום, כמות נדיבה של אשלגן וכמות דלה של נתרן.

דניס - הדניס מכין רק 210 קלוריות למנה של 200 גרם וקרוב ל-40 גרם חלבון. הוא דל בשומן מכל סוגי ומספק את כל כמות ה-12B המומלצת ליום.

סלמון - הסלמון נחשב עד לא מזמן למלך הדגים, בעיקר בזכות תכולה גבוהה במיוחד של חומצות שומן אומגה 3. אלא שלאחרונה פורסמו ממצאים, לפיהם הדג הזה איננו בריא, הוא עשיר בחלבון ובאומגה אבל גם בחומרי הדברה ובתרכובות כימיות מסוכנות.

אחד החששות מאכילת דגים היא הימצאות של מתכות כבדות וכספית. אך רוב הדגים הטריים שנמכרים בישראל הם דגי בריכה, וככל הידוע הם נקיים ממתכות כבדות. מאחר שאין צורך להכשיר דגים במלח, כפי שעושים בעוף ובבשר, הדגים נשארים דלים בנתרן ובשילוב עם כמות האשלגן שבהם יכולים להשיג שיפור באיזון לחץ הדם.

(מתוך המודיעי"ח אייר תשפג)

פורל או קרפיון - איזה דג הכי בריא?

דגים הם מאכל בריאותי, אבל לא כל הדגים שווים זה לזה בערכם התזונתי גב' פרדבוש מדווחת: בדקנו ודירגנו מהו הדג שיתרום הכי הרבה לבריאותכם ועד לזה שיעשה את זה קצת פחות טוב - ולמה הסלמון בכלל לא נכנס לרשימה?

מבין כל המאכלים מהחי, דגים תמיד נחשבו למאכל הבריא ביותר. לעומת עוף ובשר, הם מכילים כמות גדולה של שומן בריא (בלתי רווי) במקביל לכמות נמוכה מאוד של שומן רווי שתורם פחות לבריאות.

בגדול, כל הדגים בריאים, אבל לא כולם שווים זה לזה בערכם התזונתי וההבדלים ביניהם יכולים להיות משמעותיים. חלק מהדגים מכילים כמות משמעותית של חומצות השומן אומגה 3 וחלקם כמות נמוכה. בנוסף, חלק מהדגים מספקים את מלוא כמות ה-12B המומלצת ליום, ואחרים מספקים כמות נדיבה של ויטמין D. לפניהם הדירוג:

בורי - הבורי הוא בעל איכות תזונתית גבוהה לעומת שאר הדגים. הוא עשיר במיוחד באומגה 3 - 2,020 מ"ג ב-100 גרם. אכילת מנת דג בורי (200 גרם לפני בישול) תספק 4,040 מ"ג אומגה 3. כמות כזאת מוגדרת כטיפולית ומסייעת בהפחתת רמת הטריגליצרידים בדם, בשיפור גמישות כלי הדם, בהפחתת תהליכים דלקתיים ובהגנה על תפקודי המוח.

בנוסף, הבורי מספק ויטמין B12 בכמות המומלצת ליום, וכמו נדיבה של אשלגן שתורם לאיזון לחץ הדם, ומכיל 11.8% שומן מהסוג הבריא וכמות קטנה יחסית של שומן רווי - 3.9%. החיסרון שלו הוא כמות קלוריות נדיבה - 366 קלוריות ל-200 גרם (לפני בישול).

לברק - הלבסק מדורג שני באיכותו התזונתית. הוא מכיל כמות גבוהה של אומגה 3 - 1,120 מ"ג ב-100 גרם, כלומר 2,240 במנת דג. כמו כן הוא מכיל כמות נמוכה של נתרן לעומת אשלגן.

פורל - כמות האומגה 3 בו גבוהה יחסית - 760 מ"ג ב-100 גרם, כלומר 1,520 מ"ג במנת דג. בדומה לבורי, גם מנת פורל מכילה את הכמות היומית המומלצת של ויטמין B12. היתרון שלו הוא כמות החלבון הגבוהה ביותר לעומת שאר הדגים הישראליים. יתרון נוסף לפורל הוא התכולה הכי גבוהה של אשלגן לעומת דגים אחרים וכמות נמוכה של נתרן.

פעמים רבות, כאשר הבחנתי בציפורים ובעופות שונים המשייטים מעל ראשי במעוף קליל, תהיתי ביני ובין עצמי מדוע רק הם זכו ליכולת מופלאה שכזאת

על נפלאות הבורא ועל מה שלמדתי ממעוף הציפור

רגל (כ-6 קילומטר!) ותועד אפילו מין אווז שהתעופף בגובה 29,000 רגל (כמעט 9 קילומטר!). מדהים גם שיש ציפורים שיכולים לעמוד במהלך מעופם ואף לעוף לאחור! אלו הם 'יונקי הדבש', שגם מסוגלים לעוף כשהם הפוכים... כאשר מדברים על עופות טורפים, מפליא לגלות שחלק מהם - כמו הנשר והנץ - מסוגלים לזהות טרף ממרחק של יותר מקילומטר, בזמן שהם עפים בגובה רב. אחדים מהם גם מהירים ביותר. כזה הוא 'הבז הנודד', שטס במהירות של קרוב ל-400 קמ"ש! במהלך צלילתו. עופות אחרים מתייחדים בכך שהם מסוגלים לשהות באוויר במשך חודשים מבלי לנחות. הם אפילו ישנים תוך כדי מעופם...

העובדות מדהימות, הנתונים מפעימים ופלאי הבריאה מתגלים באופן מיוחד במינו בתעופתם של הציפורים. אבל מה אנחנו, כבני אדם, יכולים ללמוד מכך? קודם כל, עצם זה שלא קיבלנו את היכולת הזאת לעוף, היא עצמה מלמדת אותנו שלא היינו זקוקים לה. כי אחרי שראינו עד כמה כל פרט ופרט בבריאה מחושב ומתוכנן מאת הקדוש ברוך הוא, אנחנו יכולים להיות סמוכים ובטוחים שאין לנו צורך בתעופה כדי להתקדם בחיינו. ומן הצד השני, יש בכך כדי ללמד אותנו שמה שכן נברא בנו, צריך לשמש אותנו לעבודת הבורא יתברך.

הנה לדוגמה, לציפורים יש מערכת נשימה ייחודית המאפשרת להם להוציא חמצן בצורה יעילה יותר מהאוויר. זה עוזר להם לטוס בגבהים גבוהים שבהם האוויר דליל. הרי לנו שבורא העולם העניק להם בדיוק את התכונות שהם צריכים. אותו הדבר כבני אדם, כל אחד נברא עם הכוחות ועם היכולות שלו - ועל פיהם נדרש ממנו לעבוד את ה'.

ומעצם התעופה של הציפורים, אפשר לקחת מוסר השכל לחיינו. כאמור, הם משתמשים בטכניקות שונות שטבע בהם הבורא. כמו למשל היכולת לשמור על האנרגיה. ציפורים מסוגלים לעוף למרחקים ארוכים מבלי להתעייף, מכיון שהם משתמשים באנרגיה שלהם ביעילות. הם מנצלים את כוח ה'תרמיית', גולשים בכל הזדמנות אפשרית ומנופפים בכנפיים רק כשצריך. כדאי שגם אנחנו נלמד להשתמש בכוחות שלנו בצורה חכמה.

מאת: הרב אלעזר גולדברג

פעמים רבות, כאשר הבחנתי בציפורים ובעופות שונים המשייטים מעל ראשי במעוף קליל, תהיתי ביני ובין עצמי מדוע רק הם זכו ליכולת מופלאה שכזאת ואילו בני האדם לא קיבלו אותה מאת הבורא יתברך. כאשר התחלתי ללמוד את הנושא, מלבד מה שקיבלתי תשובה לשאלתי, הופתעתי לגלות פרטים מרתקים על יכולת המעוף של הציפורים למיניהן. גיליתי גם כמה חכמה אלוקית טמונה בתעופתם של העופות, להבדיל מהחכמה האנושית שהצליחה ליצור כלי טיס שונים. בואו נתחיל.

יש המוני סוגים של ציפורים, גדולים וקטנים, החל מהנשר הענק ועד הציפור הקטנה הנקראת 'יונק הדבש' שאורכה אינו עולה על סנטימטרים בודדים. אלו ואלו נראים כמעופפים בלי כל מאמץ. איך הם עושים זאת?

לציפורים יש מספר מאפיינים המאפשרים להם לעוף. הכנפיים שלהם מעוצבות כמו כנפי אוויר, היוצרים עילוי כאשר האוויר זורם מעליהם. לציפורים יש גם שרירי חזה חזקים המחזקים את כנפיהם ועצמות קלות משקל שמקלות עליהם להישאר למעלה. וזו רק ההתחלה...

ציפורים יכולים להמריא שעות על גבי שעות, לתפוס טרף באמצע הטיסה ואפילו לעוף לאחור. מה הסוד שלהם? גורם מפתח אחד הוא השימוש שלהם בחוק הטבע הנקרא 'תרמיקה'. אלו עמודי אוויר חמים שעולים מהקרקע והציפורים מסוגלים לזהות אותם ולהשתמש בהם כדי לצבור גובה מבלי לבזבז אנרגיה רבה. על ידי סיבוב בתוך האוויר ה'תרמי', ציפור יכולה לצבור גובה ואז לגלוש למרחקים ארוכים מבלי לנפנף אפילו בכנפיה.

לציפורים יש גם תחושת איזון וקואורדינציה מדהימה. המוח שלהם מסוגל לעבד מידע מהעיניים, מהאוזניים ומאיברי חישה אחרים, כדי לעזור להם לנווט באוויר. הם יכולים להתאים את מיקום הכנף והמהירות שלהם כדי לבצע פניות מהירות או להימנע ממכשולים, כל זאת תוך שמירה על שיווי המשקל והיציבות.

מדהימה העובדה שהציפורים יכולים לעוף בגובה של 20,000

גיטין דף כ

מה השיב הגאון רבי משה לנדינסקי לחפץ חיים מדוע ישנה כפירה רבה בעולם?

זה קלי ואנוהו

שבועות אחדים קודם לכן היו במדרגה של "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי במראות הנבואה", ואפילו עוברים במעי אמן פתחו פיהם בשירה "זה אלי ואנוהו", וכעבור ארבעים יום בלבד ממעמד הר סיני עשו עגל, האם אנו יכולים להשיג זאת? שאל ראש הישיבה את החפץ חיים והמשיך - היום אנו כבר רחוקים הרבה יותר ממרחק של ארבעים יום ממעמד הר סיני... אנו במרחק של אלפי שנים מאותה התגלות אלקית של "אנכי ה' אלקיך" שהיתה לעיני כל ישראל בהר סיני, וככל שמתרחקים הדורות הרי שהאמונה נחלשת יותר ויותר. זו הסיבה והתשובה מהיכן נלקחת כל כך הרבה כפירה, סיים ראש הישיבה את דבריו. אוי! - קרא החפץ חיים לכששמע את הדברים - אוי! הרי אתה כל כך מליץ טוב על כלל ישראל! לך בכוחך זה ותציל את העולם... (מאיר עיני ישראל)

באחת משבתות הקודש לפנות ערב - מספר הרב לייזרובסקי- נכנסתי לבית החפץ חיים, לשמיעת שיחתו הקבועה שהיה נושא בשעה זו מדי שבת בשבתו. לידו ישבו שני ראשי הישיבה, רבי נפתלי טרופ ורבי משה לנדינסקי [וכשהרב לייזרובסקי מזכיר את שמותיהם גופו רותת מחרדת הקודש].
הבית היה מלא בבחורים, כך שהוכרתי לעמוד ולשמוע את דברי החפץ חיים, וכך אמר מתוך עגמת נפש ועצבות גדולה: רבש"ע! אינני יודע מהיכן לוקחים כל כך הרבה כפירה בעולם. כל כך הרבה כפירה! והמשיך לשוחח בענין זה.
כששמע את דבריו אחד מראשי הישיבה שישב בשולחן, דומני שהיה זה רבי משה לנדינסקי זצ"ל, השיב ואמר: מה הוא הפלא? הלא משה רבינו עלה לשמים לארבעים יום בלבד, מיד לאחר מעמד הר סיני, והנה כבר עשו עם ישראל את העגל! הרי

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוסי' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

כיצד יש לנהוג בשעת הברכה הראשונה בעלייה לתורה - לעצום עיניים, להסב את הראש, או לסגור את הספר?

כתובה בספר התורה, נהגו באחד ממנהגים אלו: יש שמסכים את פניהם לשמאל - משום שזהו ימין השכינה שכנגד האדם - ומברכים; יש שעוצמים עיניהם בשעת הברכה; ויש שסוגרים או מכסים את ספר התורה.

[שו"ע קלט, ד-ה, משנ"ב טז-כ, וביה"ל ד"ה ורואה; בו"מ דרשו, 18-21]

העולה לתורה צריך לראות תחילה את הפסוק שבו תחיל הקריאה, כדי שידע על מה הוא מברך, ולאחר מכן יברך. ויש שנוהגים לכרוע כנגד ספר התורה באמצע הברכה, מפני שכל התורה היא שמותיו של הקב"ה. ואין צורך לסגור את הספר בשעת הברכה, אך כיון שקיים חשש שעמי הארץ יטעו לחשוב כי הברכה

כשסוגרים את ספר התורה בין העליות - האם צריך גם לכסותו?

בשירה לחתן, וכדומה, או כשאומרים 'קדיש' בסיום הקריאה - צריך גם לכסות את הספר. ומנהג בני ספרד שלא לסגור את הספר, אלא לכסותו ב'מטפחת' לפני ברכת 'אשר נתן לנו', עד תחילת העלייה הבאה.

[שו"ע קלט, ד-ה, ומשנ"ב יז, כ, כא ויכב]

בסיום הקריאה יש לסגור את ספר התורה, ואז יברך העולה; וזאת מהסיבה האמורה - שלא יטעו עמי הארץ לחשוב שהברכה כתובה בספר התורה. ויש להותיר את הספר סגור עד שיעלה העולה הבא, משום שאין זה מכבוד הספר 'להמתין' כשהוא פתוח עד שיעלה העולה. ואם מתעכבים בין העליות באמירת 'מי שברך',

דיני הטעות הנפוצה בהחלפה בין ברכות העליה לתורה - 'אשר בחר בנו' ו'אשר נתן לנו'

בחר בנו' - אם נזכר לפני אמירת "ברוך אתה ה'", ישוב ויאמר "אשר נתן לנו..."; ואם נזכר מיד לאחר אמירת "ברוך אתה ה" - ימשיך "אלקינו מלך העולם אשר בחר בנו..."; ואם נזכר לאחר סיום הברכה, ישוב ויברך 'אשר נתן לנו'.

[משנ"ב קלט, טו]

העולה לתורה מברך 'אשר בחר בנו' לפני הקריאה, ו'אשר נתן לנו' לאחריה. ואם טעה לפני הקריאה ופתח בברכת 'אשר נתן לנו' - אם נזכר לפני אמירת "ברוך אתה ה'", ישוב ויאמר "אשר בחר בנו..."; ואם נזכר לאחר מכן, יסיים את הברכה, ולאחר הקריאה יברך 'אשר בחר בנו'. ואם טעה לאחר הקריאה ופתח בברכת 'אשר

* מי שנקרא לעלות לתורה חייב לעלות. ויש שהורה שבכלל זה גם מי שמבקשים ממנו לגשת ולקרוא בתורה, אלא אם כן לא התכוון לקריאה כנדרש.
* אין להעלות לתורה אדם שאינו יודע לקרוא מעצמו מתוך ספר התורה; ובמקרה הצורך ניתן לקרוא, ובלבד שידע לקרוא מתוך הספר יחד עם ה'בעל קורא'. ומנהג בני אשכנז להקל בדבר.
* מנהג בני אשכנז לקרוא לעולה לתורה בשמו ובשם אביו: "יעמוד פלוני בן רבי פלוני", ואין לבני אשכנז לשנות מנהגם.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי שאמר "וכתוב לחיים טובים" בחודש סיון - האם צריך לשוב לתחילת הברכה?

'אתה חוננתנו', 'נַחֵם', או את התוספות של עשרת ימי תשובה ללא הזכרת הכתיבה ב'ספר החיים', (או על הניסים עד לפני המילים 'בימים ההם בזמן הזה') - בכל מקרה לא ישוב לתחילת הברכה, כיון שאין באמירות אלו דבר בלתי נכון, ונחשבות כתוספת תפילה בלבד.

[שו"ע קח, יב ומשנ"ב לו-לח; בו"מ דרשו, 76-80, וראה עוד ב"ב 76]

מי שטעה בתפילת שמונה עשרה ואמר 'יעלה ויבוא' (עד לאחר המילים "ביום... הזה"), 'על הניסים' (עד לאחר המילים "בימים ההם בזמן הזה"), או את התוספות של עשרת ימי תשובה שנזכרת בהן הכתיבה ב'ספר החיים', שלא במועדן - אם טרם סיים את הברכה ישוב לתחילתה, ואם סיים את הברכה - ימשיך בתפילתו. ואם אמר יעלה ויבוא ונזכר לפני המילים "ביום... הזה",

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il